

สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ

สำหรับการนำเสนอนี้ ผู้วิจัยได้สรุปให้เห็นภาพรวมทั้งหมดในการวิจัย ตามหัวข้อต่อไปนี้ วัตถุประสงค์ของการวิจัย สมมติฐานของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ การใช้ผลการวิจัย และการวิจัยในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษาระดับจังหวัด อำเภอ และนักวิชาการศึกษาที่มีต่อบทบาทนักวิชาการศึกษาจังหวัด ในสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษาระดับจังหวัด อำเภอ และนักวิชาการศึกษา ที่มีความคิดเห็นต่อบทบาทของนักวิชาการศึกษาจังหวัด ในสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด

สมมติฐานของการวิจัย

ความคิดเห็นของศึกษาธิการจังหวัด ผู้ช่วยศึกษาธิการจังหวัด กับศึกษาธิการอำเภอ และนักวิชาการศึกษาจังหวัด ที่มีต่อบทบาทนักวิชาการศึกษาในสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ไม่แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. การศึกษาเพื่อกำหนดกรอบแนวคิดสำหรับการวิจัย โดยการศึกษาเชิงหลักการทฤษฎีจากตำรา เอกสารทางวิชาการ การศึกษารอบนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ ตามโครงสร้างใหม่ และการศึกษาบทบาทหน้าที่ของนักวิชาการศึกษาจากเอกสาร ที่เป็นหลักฐานทางราชการและกฎระเบียบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

2. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง แบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มศึกษานิเทศก์จังหวัด ผู้ช่วยศึกษานิเทศก์จังหวัด ใช้ประชากรทั้งหมด รวม 166 คน กลุ่มศึกษานิเทศก์อำเภอ ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบมีจุดหมายจำนวน 151 คน และกลุ่มนักวิชาการศึกษาใช้ประชากรทั้งหมด 72 คน รวมทั้งสิ้น 389 คน

3. การสร้างเครื่องมือวิจัย คัดเลือกรายละเอียดจากข้อ 1 แล้วให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ ก่อนนำไปทดลองใช้ เพื่อปรับปรุงเป็นเครื่องมือวิจัยที่สมบูรณ์ ซึ่งประกอบด้วยแบบตรวจสอบ มุ่งสำรวจความคิดเห็นระดับบทบาทที่นักวิชาการศึกษาปฏิบัติ และระดับปัญหาและอุปสรรคที่ปฏิบัติตามบทบาท

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล ใช้วิธีการหาค่าความถี่ และค่าร้อยละ สำหรับวิเคราะห์สถานการณ์ของผู้ตอบแบบสอบถาม หาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ ความแปรปรวนทางเดียว สำหรับวิเคราะห์บทบาทของนักวิชาการศึกษา และหาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สำหรับวิเคราะห์ปัญหา อุปสรรคเกี่ยวกับบทบาทของนักวิชาการศึกษา

สรุปผลการวิจัย

1. ด้านสถานการณ์เฉพาะตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

1.1 เกี่ยวกับตำแหน่งที่ เป็นศึกษานิเทศก์อำเภอมากที่สุด ร้อยละ 40.46 และเป็นศึกษานิเทศก์จังหวัดน้อยที่สุดร้อยละ 16.76 ในจำนวนนี้เป็นผู้ช่วยศึกษานิเทศก์จังหวัด และนักวิชาการศึกษาร้อยละ 23.41 และร้อยละ 19.37 ตามลำดับ

1.2 เกี่ยวกับระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่ง พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนมากมีระยะเวลาดำรงตำแหน่งอยู่ระหว่าง 1-5 ปี ร้อยละ 45.95 มีเพียงร้อยละ 9.82 ดำรงตำแหน่ง ต่ำกว่า 1 ปี ส่วนที่เหลือดำรงตำแหน่งอยู่ระหว่าง 6-10 ปี ร้อยละ 25.43 และดำรงตำแหน่งสูงกว่า 10 ปี ร้อยละ 18.79

1.3 เกี่ยวกับเพศของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนมากร้อยละ 97.39 เป็นเพศชาย ส่วนที่เหลือร้อยละ 2.61 เป็นเพศหญิง

1.4 เกี่ยวกับอายุ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนมากร้อยละ 52.60 มีอายุ 41-50 ปี และมีเพียงร้อยละ 2.60 มีอายุต่ำกว่า 30 ปี ส่วนที่เหลือร้อยละ 25.72 มีอายุ 30-40 ปี และร้อยละ 19.08 มีอายุสูงกว่า 50 ปี

1.5 เกี่ยวกับวุฒิ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ร้อยละ 62.72 มีวุฒิปริญญาตรี รองลงมา ร้อยละ 33.81 มีวุฒิปริญญาโท และร้อยละ 0.58 มีวุฒิปริญญาเอก และร้อยละ 2.89 มีวุฒิอื่น ๆ

2. บทบาทของนักวิชาการศึกษาในงานด้านต่าง ๆ ดังนี้

2.1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของนักวิชาการศึกษา ด้านงาน ข้อมูล แผนงานและโครงการ พบว่า กลุ่มศึกษาธิการจังหวัด ผู้ช่วยศึกษาธิการจังหวัด กลุ่มศึกษาธิการอำเภอและกลุ่มนักวิชาการศึกษาจังหวัด ต่างมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่านักวิชาการศึกษา ในสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด มีบทบาทที่สำคัญอยู่ในระดับมาก เป็นส่วนใหญ่ในงานเรื่องต่าง ๆ ยกเว้นเรื่องการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับงบประมาณ และค่าใช้จ่าย พบว่า มีบทบาทที่ปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

2.2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของนักวิชาการศึกษา ด้านงาน ตรวจนิเทศและติดตามผล พบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม ต่างมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่านักวิชาการศึกษาในสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด มีบทบาทที่ปฏิบัติอยู่ในระดับมากเป็นส่วนใหญ่ในงานเรื่องต่าง ๆ ยกเว้นเรื่องการนิเทศการเรียนการสอนในสถานศึกษา พบว่า มีบทบาทที่ปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

2.3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของนักวิชาการศึกษา ด้านงาน ประสานงานและการใช้ทรัพยากรร่วมกัน พบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม ต่างมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า นักวิชาการศึกษา ในสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด มีบทบาทที่ปฏิบัติอยู่ในระดับมากทั้งหมด

2.4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของนักวิชาการศึกษา ด้านงาน กิจการพิเศษ กลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม ต่างมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า นักวิชาการศึกษาในสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด มีบทบาทที่ปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง เป็นส่วนใหญ่ ยกเว้นเรื่อง จัดการแข่งขันกีฬาและกรีฑานักเรียนประจำปี และจัดงานฉลองวันเด็กแห่งชาติ พบว่า มีบทบาทที่ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

3. การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของแต่ละกลุ่ม ปรากฏว่า

3.1 ความคิดเห็นด้านข้อมูล แผนงาน และโครงการของกลุ่มตัวอย่าง ทั้ง 3 กลุ่ม ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ซึ่งแสดงว่าความคิดเห็นของทั้ง 3 กลุ่ม ที่มีต่อบทบาทที่ปฏิบัติงานของนักวิชาการศึกษาด้านข้อมูล แผนงานและโครงการ สอดคล้องกัน หรือไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัย

3.2 ความคิดเห็นด้านงานตรวจสอบนิเทศและติดตามผล ของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่มแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ที่ระดับ .05 ซึ่งคัดค้านกับสมมติฐานการวิจัย แสดงว่า ความคิดเห็นของทั้ง 3 กลุ่มที่มีต่อบทบาทของนักวิชาการศึกษาด้านงานตรวจนิเทศ และติดตามผล แตกต่างกัน และจากการเปรียบเทียบเป็นรายคู่ตามวิธีการของ Scheffe พบว่า เฉพาะศึกษานิเทศจังหวัด ผู้ช่วยศึกษานิเทศจังหวัด กับศึกษานิเทศอำเภอแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ศึกษานิเทศจังหวัด ผู้ช่วยศึกษานิเทศจังหวัด กับนักวิชาการศึกษา และศึกษานิเทศอำเภอ กับนักวิชาการศึกษามีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

3.3 ความคิดเห็นด้านงบประมาณและใช้ทรัพยากรร่วมกัน ของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัย แสดงว่าความคิดเห็นของทั้ง 3 กลุ่มที่มีต่อบทบาทที่ปฏิบัติของนักวิชาการศึกษา ด้านงบประมาณและใช้ทรัพยากรร่วมกันสอดคล้องกัน หรือไม่แตกต่างกัน

3.4 ความคิดเห็นด้านงานกิจการพิเศษ ของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่มแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.5 ซึ่งคัดค้านกับสมมติฐานการวิจัย และเมื่อเปรียบเทียบเป็นรายคู่ พบว่า เฉพาะศึกษานิเทศจังหวัด/ผู้ช่วยศึกษานิเทศจังหวัดและศึกษานิเทศอำเภอ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ส่วนศึกษานิเทศจังหวัด ผู้ช่วยศึกษานิเทศจังหวัด กับนักวิชาการศึกษาและศึกษานิเทศอำเภอ กับนักวิชาการศึกษามีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

4. การศึกษาปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงาน

4.1 ด้านงานข้อมูล แผนงานและโครงการ จากผลการศึกษาวเคราะห์ข้อมูล จากกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม พบว่า ปัญหาอุปสรรคด้านนี้ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลางทุกเรื่องตามลำดับด้านนี้คือ การเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ โครงการให้ผู้เกี่ยวข้องได้รับทราบการศึกษาแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของจังหวัด การประชุมชี้แจงโครงการแก่ผู้เกี่ยวข้องก่อนลงมือปฏิบัติตามโครงการ การจัดทำแผนปฏิบัติงานตามโครงการ การศึกษานโยบายพัฒนาการศึกษาของหน่วยงานระดับกรม กระทรวง การศึกษานโยบายแผนงานโครงการส่วนราชการอื่น การคาดคะเนจำนวนนักเรียนและทรัพยากรทางการศึกษาในอนาคต การเก็บข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียน บุคลากรทางการศึกษา การกำหนดแนวปฏิบัติตามนโยบายในการ

พัฒนาการศึกษา การประชุมเพื่อปฏิบัติการจัดทำแผนในหน่วยงานหรือระหว่างงาน การศึกษาผลการประเมินแผนพัฒนาประจำปีที่ผ่านมา การเก็บข้อมูลเกี่ยวกับ ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรมของแต่ละท้องถิ่น การศึกษาความต้องการของ สถานศึกษาและท้องถิ่น การเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการศึกษาระดับต่าง ๆ ทั้งใน ระบบและนอกระบบ การเก็บข้อมูลเกี่ยวกับสภาพเศรษฐกิจสังคมการเมือง และการ ปกครอง การเก็บข้อมูลเกี่ยวกับงบประมาณและค่าใช้จ่าย การเก็บข้อมูลเกี่ยวกับ การจัดการศึกษาระดับต่าง ๆ ทั้งในระบบและนอกระบบ ยกเว้นการเก็บข้อมูล เกี่ยวกับจำนวนสถาบันทางศาสนา พบว่ามีปัญหาอุปสรรคอยู่ในระดับน้อย

4.2 ความคิดเห็นต่อปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงานด้านงานตรวจ นิเทศและติดตามผล จากผลการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม พบว่า ปัญหาอุปสรรคอยู่ในระดับปานกลางทุกเรื่อง โดยแต่ละกลุ่มได้ระบุปัญหาอุปสรรค เกี่ยวกับงานด้านนี้ที่สำคัญเรียงตามลำดับดังนี้คือ การรายงานผลการตรวจนิเทศและ ติดตามผลต่อกระทรวงศึกษาธิการ การตรวจเยี่ยมนิเทศระหว่างดำเนินโครงการ การวางแผนในการตรวจติดตามและประเมินผล การประชุมสัมมนาเพื่อติดตามและ ประเมินผลในระหว่างดำเนินโครงการ การปรับแผนการปฏิบัติงานหลังการประเมิน แต่ละระยะ เพื่อแก้ไขปัญหา อุปสรรค และข้อขัดข้องต่าง ๆ การประเมินผลเมื่อ เสร็จสิ้นโครงการ การจัดทำแผนปฏิบัติการ ติดตาม ควบคุม และประเมินผล โครงการ การวิเคราะห์ การประเมินผล สถิติ ข้อมูลต่าง ๆ ในการปฏิบัติตาม โครงการ การนิเทศการเรียนการสอนให้สถานศึกษา

4.3 ความคิดเห็นต่อปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงานประสานงาน และใช้ทรัพยากรร่วมกันสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่มพบว่า ปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงานด้านนี้อยู่ในระดับปานกลางทุกเรื่อง โดยมีปัญหาอุปสรรค ที่สำคัญเรียงตามลำดับดังนี้คือ การมอบหมายหน้าที่การปฏิบัติงานของสำนักงาน ความ ร่วมมือในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม สำหรับนักเรียน เยาวชน การประสาน ประโยชน์ที่ได้รับจากกิจกรรมทางการศึกษาเพื่อไปสนับสนุนโครงการอาสาพัฒนา ป้องกันหมู่บ้าน (อ.พ.ป.) การประชาสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานที่รับผิดชอบในการ พัฒนาชนบทแนวใหม่ การส่งเสริมการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมนักเรียน นักศึกษา และเยาวชนนานาชาติ การวางแผนปฏิบัติงานร่วมกันกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การจัด ระบบประสานงานเพื่อเอื้ออำนวยต่อการพัฒนาการศึกษา ศาสนา และศิลปวัฒนธรรม

การระดมทรัพยากรจากหน่วยงานทางการศึกษาเพื่อใช้ในการพัฒนาการศึกษา ศาสนา และศิลปวัฒนธรรม

4.4 ความคิดเห็นต่อปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงานด้านกิจการพิเศษ สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม พบว่า ปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงานด้านนี้อยู่ในระดับปานกลางโดยเรียงตามลำดับดังนี้คือ การร่วมมือในการจัดกิจกรรมวิชาการของสถานศึกษา จัดการแข่งขันกีฬาและกรีฑานักเรียน ประจำปีดำเนินการป้องกันและแก้ปัญหาการติดยาเสพติดในสถานศึกษา จัดโครงการแนะแนวการศึกษาและอาชีพแก่นักเรียนและประชาชนทั่วไป และปัญหาอุปสรรคที่อยู่ในระดับน้อยโดยเรียงตามลำดับดังนี้คือ จัดอบรมลูกเสือ เนตรนารี และยุวกาชาด จัดงานฉลองวันเด็กแห่งชาติ จัดประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ผลการจัดกิจกรรมการศึกษา ร่วมดำเนินงานป้องกันอุบัติเหตุและสาธารณสุขขั้นพื้นฐาน กิจกรรมที่ส่งเสริมการป้องกันและแก้ปัญหาการก่อความไม่สงบในสถานศึกษา จัดกิจกรรมทางการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับงานความมั่นคงของชาติ

5. สรุปผลการวิเคราะห์คำถามปลายเปิด

นักวิชาการศึกษาต้องปฏิบัติงานเพิ่มในขอบข่ายงานที่มีลักษณะไม่แตกต่างจากแบบที่กำหนดไว้ในแบบสอบถามทั้งด้านงานข้อมูล แผนงาน โครงการงานตรวจนิเทศและติดตามผล งานกิจกรรมการศึกษา ยกเว้น งานประสานงาน และใช้ทรัพยากรร่วมกัน และสำหรับปัญหาอุปสรรคที่กลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่มให้ไว้เพิ่มเติม สรุปได้ว่า เป็นปัญหาอุปสรรคด้านบุคลากรซึ่งยังมีข้อจำกัดด้านความรู้ความสามารถและประสบการณ์ของนักวิชาการศึกษา รวมทั้งความไม่ชัดเจนของบทบาทหน้าที่ที่กำหนดในการปฏิบัติงานให้ครบถ้วนทั้ง 4 ด้าน โดยความร่วมมือจากหน่วยงานทางการศึกษาทุกหน่วยงานภายในจังหวัด

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยทำให้ทราบบทบาทหน้าที่ ปัญหาและอุปสรรคของนักวิชาการศึกษาจังหวัด ในสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ดังนี้คือ

1. ข้อมูลเฉพาะตัว พบว่า

การเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถาม ผู้วิจัยใช้บริการทางไปรษณีย์ถึงประชากรทั้ง 3 กลุ่ม แบบสอบถามได้รับกลับคืนสูงสุดเป็นกลุ่มนักวิชาการศึกษา คือ

ร้อยละ 93.05 อาจชี้ให้เห็นว่า ประชากรกลุ่มนี้สนใจเรื่องราวของตนเอง เพื่อ
 อยากราบสสถานภาพเกี่ยวกับหน้าที่การงานของงานที่เป็นหน่วยงานที่เกิดขึ้นใหม่ใน
 องค์กร และแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนน้อยที่สุดคือ กลุ่มผู้บริหารระดับจังหวัดคือ
 ศึกษาธิการจังหวัด ร้อยละ 80.55 ผู้ช่วยศึกษาธิการจังหวัด ร้อยละ 86.17
 ตามลำดับ ก็นับว่าเป็นเปอร์เซ็นต์ที่สูง ถึงแม้ว่าจะมีกิจหน้าที่การงานที่รับผิดชอบ
 อยู่มาก

ในเรื่องเพศนั้น พบว่า ในกลุ่มประชากรมีหญิงถึงร้อยละ 2.61
 ซึ่งแสดงว่าในปัจจุบันนี้งานทางด้านบริหารการศึกษาและวิชาการในสังกัดสำนักงาน
 ปลัดกระทรวงศึกษาธิการมีสตรีเข้ามามีบทบาทในงานด้านนี้มากขึ้น ซึ่งที่ผ่านมาโดย
 ตลอด ผู้ปฏิบัติงานในตำแหน่งศึกษาธิการจังหวัด ศึกษาธิการอำเภอ จะเป็นชาย
 เนื่องจากลักษณะงานที่ต้องออกพื้นที่ในส่วนภูมิภาคต่าง ๆ แต่ปัจจุบันมีแนวโน้มในการ
 ยอมรับบทบาทสตรีในทุกองค์กรมากขึ้น กลุ่มประชากรส่วนใหญ่ร้อยละ 52.60 จะมี
 อายุระหว่าง 41-50 ปี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารส่วนใหญ่มักเป็นผู้อาวุโส ทำงาน
 มานาน ย่อมมีประสบการณ์มากกว่า อายุต่ำกว่า 30 ปี มีเพียงร้อยละ 2.60 เท่านั้น
 อาจเป็นเพราะผู้ที่ก้าวเข้ามาสู่หน่วยงานนี้จะต้องผ่านงานด้านการศึกษามาจาก
 หน่วยงานอื่น หรือปรับสภาพของตนเองขึ้นมา จึงต้องใช้ช่วงเวลาราชการเบื้องต้น
 อยู่ในระยะของการฝึกประสบการณ์ให้มีความรู้ความสามารถยิ่งขึ้นจึงเปลี่ยนสายงานได้

2. ด้านบทบาทของนักวิชาการศึกษา ในลักษณะงานทั้ง 4 ด้าน กล่าวได้
 ว่าเป็นงานที่เกี่ยวกับการเก็บข้อมูลการจัดการศึกษาในระดับต่าง ๆ การศาสนา ศิลป
 วัฒนธรรม การรวบรวมรายงานผลการตรวจ นิเทศและติดตามผลต่อกระทรวง
 ศึกษาธิการ แต่งานที่ควรจะปฏิบัติโดยตรงตามหน้าที่หลักคืองานวิชาการ ในเรื่องการ
 ตรวจนิเทศแนะแนว ติดตามและประเมินผลการเรียนการสอนในสถานศึกษาและ
 สถาบันต่าง ๆ นั้นปฏิบัติน้อยมาก อันอาจจะเนื่องมาจากบทบาทหน้าที่ด้านนี้ไม่ชัดเจน
 ในเรื่องการตรวจนิเทศ ซึ่งตรงกับการวิจัยของ กฤษณ์ ศรีสุภะ ในงานวิชาการ
 ของศึกษาธิการจังหวัดที่อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีงานวางแผนการศึกษามากกว่า
 ด้านการนิเทศและติดตามผลการศึกษา อันเนื่องมาจากให้ความสนใจน้อย บทบาท
 อำนาจหน้าที่ไม่ชัดเจน และขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถทางวิชาการ รวม
 ถึงการขาดงบประมาณและวัสดุอุปกรณ์อีกด้วย

3. ตามที่กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดให้ศึกษาธิการจังหวัดทำหน้าที่
 เป็นผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการในส่วนภูมิภาค แต่เนื่องจากการกำหนดงานหน้าที่

รับผิดชอบที่ผ่านมาให้รองรับงานในฐานะผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการอย่างเหมาะสม นั้นยังไม่ได้ดำเนินการได้ตามบทบาทที่มุ่งหวัง จนกระทั่งมีการแสดงความคิดเห็นว่า สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดไม่ได้ปฏิบัติงานให้สมกับเป็นผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการ แต่จากการศึกษาวิจัยบทบาทของนักวิชาการศึกษาในเรื่องนี้ จะเห็นได้ว่า การกำหนดงานในลักษณะ ศูนย์ 3 ศูนย์ จะเป็นงานที่สามารถพัฒนาสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ให้สามารถปฏิบัติงานเป็นผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการในส่วนภูมิภาคได้ และบทบาทของเจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติประจำสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดที่จะเป็นกลไกในการทำงานด้านนี้ คือ นักวิชาการศึกษาจังหวัด ดังนั้นผลการวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาต่อนักวิชาการศึกษาในครั้งนี้โดยเฉพาะ ผลงานวิจัยที่บ่งชี้ว่าบทบาทนักวิชาการศึกษาจังหวัด ที่ปฏิบัติอยู่ในระดับมากคือ งานข้อมูลแผนงานและโครงการ กับงานประสานงานและใช้ทรัพยากรร่วมกัน โดยมุ่งเน้นตัวนักวิชาการศึกษาจังหวัด ต้องทำหน้าที่ผู้ประสานงานให้มากที่สุดในการตรวจนิเทศ และติดตามผล เพื่อเป็นกลไกในการบริหารงานของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งเป็นการสนับสนุนงานโครงสร้างใหม่ของกระทรวงศึกษาธิการในลักษณะศูนย์ 3 ศูนย์ อย่างชัดเจน

ข้อเสนอแนะในการใช้ผลการวิจัย

1. ให้มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ของนักวิชาการศึกษาให้ชัดเจนเพื่อผลในทางปฏิบัติงานทั้ง 4 ด้านให้บังเกิดผลอย่างแท้จริง พร้อมทั้งกำหนดบุคลากรให้เกิดความสอดคล้องกับปริมาณงานตามบทบาทหน้าที่ที่กำหนดด้วย
2. ผู้บริหารต้องให้การสนับสนุนนักวิชาการศึกษา ซึ่งถือว่าเป็นตำแหน่งที่กำหนดขึ้นอยู่ในระยะเริ่มต้น และให้ความสำคัญต่องานที่นักวิชาการศึกษาต้องปฏิบัติทั้ง 4 ด้านเท่า ๆ กัน งานบริหารและงานธุรการ โดยเฉพาะงานข้อมูล/สถิติ เพื่อให้ผู้บริหารจะได้นำไปใช้การบริหารและการวางแผนมากกว่าการใช้สามัญสำนึก, เจตคติ และประสบการณ์ส่วนตัวในการบริหารและการวางแผน อันจะเป็นการป้องกันการใช้ดุลพินิจ เฉพาะบุคคลในการบริหารงานในสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ซึ่งจะเกิดผลดีต่อการพัฒนาการศึกษาต่อไป
3. สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดจะสามารถบริหารงานทั้ง 4 ด้านได้อย่างเกิดประสิทธิภาพนั้น กระทรวงศึกษาธิการต้องเร่งรัดหาแนวทางให้มีการ

ปรับปรุงให้เกิดเอกภาพในการบริหาร โดยให้สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด เป็นที่ยอมรับและสามารถบังคับบัญชาสั่งการหน่วยงานทางการศึกษาให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงานทั้ง 4 ด้านได้ งานทั้งหลายจึงจะบังเกิดผลในทางปฏิบัติอย่างแท้จริงตามที่กระทรวงศึกษาธิการมุ่งหวังให้สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดปฏิบัติหน้าที่ในฐานะศูนย์ 3 ศูนย์ คือ ศูนย์ข้อมูลและสถิติในการวางแผน ศูนย์ประสานงานและกิจกรรมการศึกษา และศูนย์ตรวจติดตามและประเมินผล

ข้อเสนอแนะต่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. จากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้วิจัยให้ทราบถึงความคิดเห็นที่มีต่อบทบาทของนักวิชาการศึกษาจังหวัดในการปฏิบัติงาน 4 ด้าน ในการวิจัยครั้งต่อไปควรจะได้ศึกษาหาข้อมูลเพิ่มเติมถึงงานที่นักวิชาการศึกษาจังหวัด ควรจะปฏิบัตินั้น ได้แก่ การปฏิบัติงานอื่นใดเพิ่มขึ้น หรือลดลงจากบทบาทที่กำหนดไว้จากการปฏิบัติงาน 4 ด้านนี้ ที่สามารถส่งผลต่อการพัฒนาการศึกษาในระดับจังหวัดได้อย่างแท้จริง เพื่อที่จะได้สามารถนำผลงานวิจัยเสนอต่อการกำหนดตำแหน่งให้เกิดการปฏิบัติงานที่สอดคล้องต่อบทบาทหน้าที่อื่น ๆ ที่ศึกษาได้ต่อไป

2. ควรจะศึกษาบทบาทของนักวิชาการศึกษาจังหวัดต่อการพัฒนาการจัดการศึกษาในระดับจังหวัด โดยคำนึงถึงปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการทำงานของนักวิชาการศึกษาจังหวัด และผลกระทบด้านต่าง ๆ ที่มีต่อการพัฒนาการจัดการศึกษาในระดับจังหวัด

